

det tidligere private Telefonvæsen, og dog har disse Landes Størrelse lagt betydelige administrative Vanskeligheder i Vejen for den statslige Ordning, medens Danmark ikke er større end, at Landet i sin Helhed danner et i teknisk-administrativ Henseende passende Telefonomraade.

Men naar man som en Følge af det anførte maa fastholde, at hvis flere eller færre af de nu udløbende Telefonkoncessioner skal fornyes, maa *de nye Koncessioner* ikke blot som de hittidige, overensstemmende med Forskrifterne i Loven af 1897, aabne en Mulighed for en Statsovertagelse, men de maa *have et saadant Indhold, at de saa at sige forbereder og lægger alt til Rette for den før eller senere kommende Statsovertagelse*, vil det saa ikke være rettere straks at gøre Skridtet fuldt ud og benytte den ved Lov og Koncessioner hjemlede Adgang til at overtage Anlægene?

Til Besvarelse af dette Spørgsmaal er det allerede ovenfor sagt, at der — navnlig for Tiden — gør sig saa mange forskelligartede og indviklede Forhold gældende, som nødvendig maa tages i Betragtning, førend Spørgsmaalet i hvert enkelt Tilfælde besvares. Der skal nu her gøres Rede for de almindelige Hovedpunkter i disse Forhold; det vil heraf fremgaa, at den Forskel i Tilbøjeligheden til at fremskynde Overgangen til Statsdrift, som nu fra almindelige Synspunkter om Fordelene henholdsvis ved Statsdrift og Privatdrift selvfølgelig ogsaa har gjort sig gældende indenfor Kommissionen, ikke har været afgørende for eller blot spillet nogen væsentlig Rolle ved Valget af det Standpunkt, hele Kommissionen har ment at maatte indtage.

De Forhold, som udelukker eller vanskeliggør en Afgørelse nu efter principielle Linier, grupperer sig væsentlig om følgende Punkter:

- 1) Den uheldige Affattelse af Lovens Overtagelsesbestemmelser;
- 2) de finansielle Vanskeligheder;
- 3) de teknisk-administrative Vanskeligheder og
- 4) forskellige bestaaende Forhold, derunder Forholdet til Kommunerne.

Til 1. Hvis Staten skulde overtage de koncessionerede private Telefonanlæg, vilde disses Indehavere ifølge Grundloven være berettigede til fuld Erstatning, hvilket atter vilde sige, at de maatte være berettigede til at faa udbetalt den Værdi, som deres Anlæg med tilhørende Rettigheder og Forpligtelser efter en retfærdig Vurdering havde ved Overtagelsen. Der kan nu heller ikke være nogen Tvivl om, at Telefonlovens § 2, 3die Stykke, der ovenfor er gengivet, tilsigter at løse Spørgsmaalet overensstemmende hermed, men det bør uden Omsvøb siges, at dette helt er mislykkedes. Det er i saa Henseende uheldigt, at Loven kun taler om „Anlægget“, men lader de Koncessionshaverne eventuelt paahvilende Forpligtelser af forskellig Art, derunder navnlig Pensionsforpligtelser, uomtalt. Endvidere giver Forskriften om „et passende Fradrag for stædfundet Slid“ kun et ganske utilstrækkeligt Bidrag til, hvorledes dette Fradrag skal beregnes, og hvorvidt der f. Eks. herved skal tages Hensyn til, om Anlægget er i brugbar Stand, og til den Værdiforringelse af det paagældende Anlæg, som nye Opfindelser kan have medført, ligesom det er ladet uomtalt, hvorledes der vil være at forholde med stædfundne Henlæggelser og Afskrivninger. De deraf flydende Vanskeligheder vilde dog mulig kunne overvindes; Hovedsagen er, at Lovbestemmelsen fastsætter, at Grundlaget for Vurderingen skal være „det Beløb, som Anlægget skønnes i Udløsningsøjeblikket at ville koste fra nyt af“, idet der herved er indført en Værdimaaler, der er ganske afhængig af et Konjunkturmoment, som efter Omstændighederne kan virke højest uretfærdigt til den ene eller den anden Side, og som for Tiden vilde bevirke, at Staten kom til at udrede en ganske urimelig Erstatning, idet Verdenskrigen har ført med sig, at de to Faktorer, som her er de afgørende, nemlig Materialer og Arbejdsløn, er steget til Prishøjder, som ligger langt